

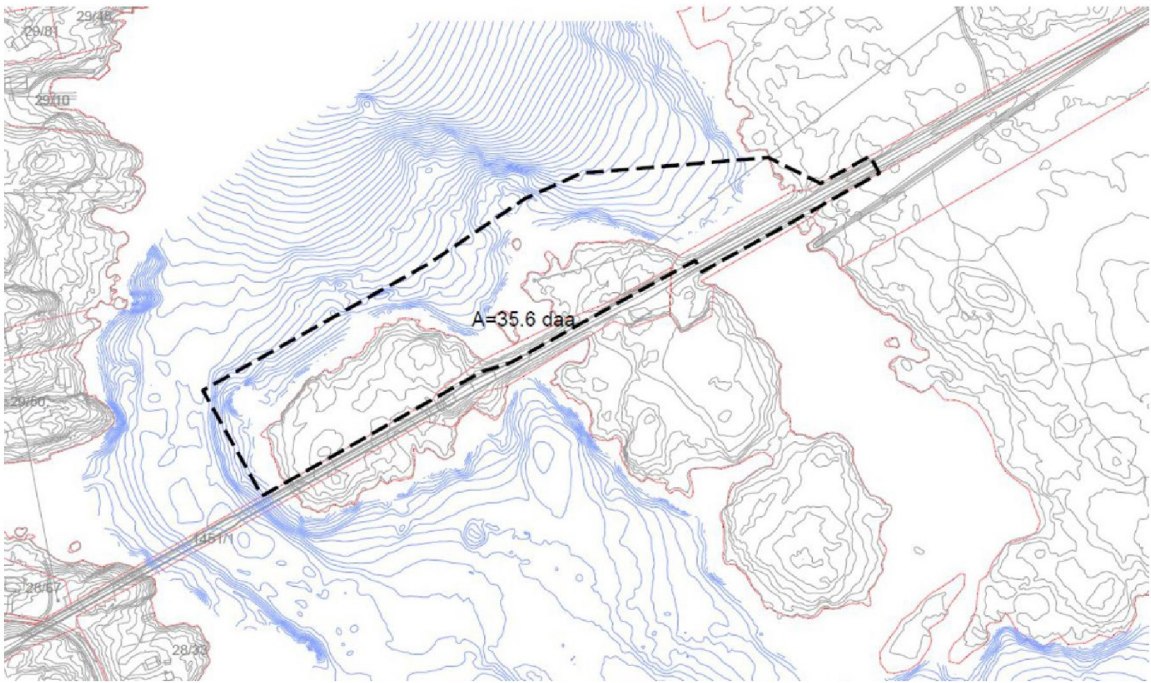
Notat

Til: Rambøll
Fra: Natur og Samfunn AS v Gunnar Kristiansen
Dato: 03.06.2020
Tittel: Vurdering av storspove på Uttian og planområde for utbygging

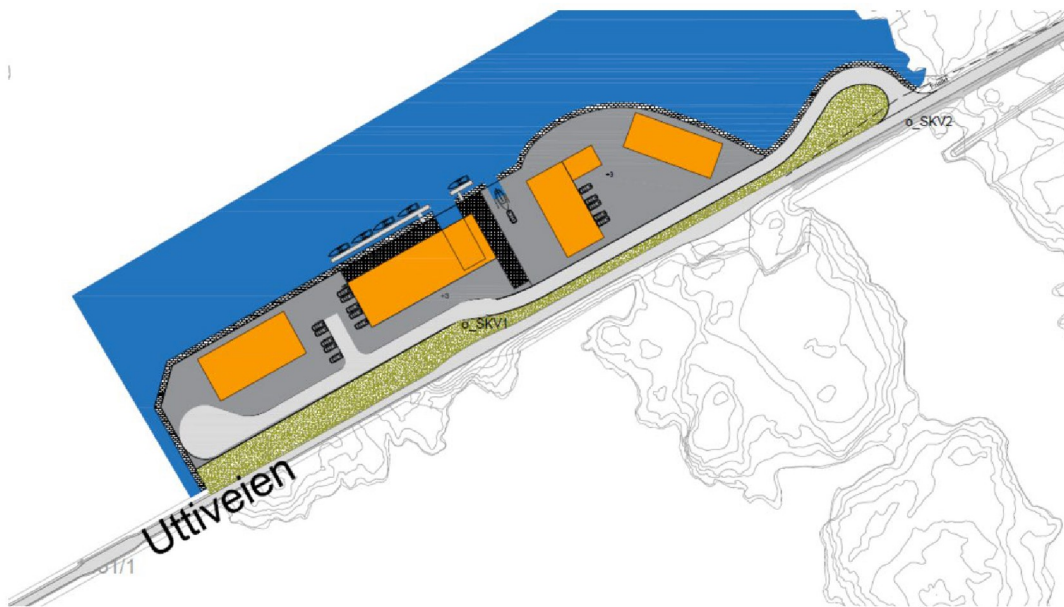
Innledning

På oppdrag fra Rambøll utførte Natur og Samfunn AS en konsekvensutredning på temaet naturmangfold i forbindelse med planer om etablering av industriområde på Uttian i Frøya kommune. Området som ble utredet har i alt et areal på ca. 35,6 daa, og omfatter både sjø- og landareal. Utredningen tok ikke stilling til miljøvirkninger som de enkelte etableringene på næringsområdet ville kunne påføre naturen. Kun selve etableringen av næringsområdet ble utredet, med sprengning og planering av landområdene, samt fyllinger til sjø. I praksis vil det si at alt landareal innenfor planområdet blir bygget ned slik at alle naturverdier som befinner seg der vil ødelegges permanent. En stor del av planområdet er sjø-utfylling. Selve planområdet på land er en god del mindre enn 35 daa.

Etter utredningen er det gjort observasjoner nært området av hekkende storspove av hytteeier, og det uttrykkes at planområdet kan ha verdi for storspove. Dette notatet vurderer dette nærmere.

Figur 1. Utbyggingsområdet

Figur 2. Utbyggingsområdet med utfylling og utbygging.

Økologi

Storspoven er Norges største vadefugl, og er utbredt over store deler av Europa. Den finnes hekkende i Storbritannia og Irland, Skandinavia, Mellom-Europa og Russland og til et godt stykke østover i Sibir. Arten overvintrer i kyststrøk i nordvest-Europa, rundt Middelhavet, Afrika og Midtøsten, Det indiske subkontinentet, Sørøst-Asia og Japan (BirdLife International 2018).

I begynnelsen av forrige århundre ekspanderte arten i Norge, og begynte å hekke i flere av landets dalfører (Løfaldli 1994). I følge Haftorn (1971) begynte storspoven å hekke på Østlandet først på 1930-tallet.

I dag hekker storspoven over store deler av Norge. I hekkesesongen finnes den både langs kysten og i innlandet, og arten er registrert hekkende i alle fylkene. Lynghei, myr, strandeng, åker og beitemark er de vanligste hekkebiotopene, og arten returnerer årlig til samme hekkeområder (Schimmings 2018).

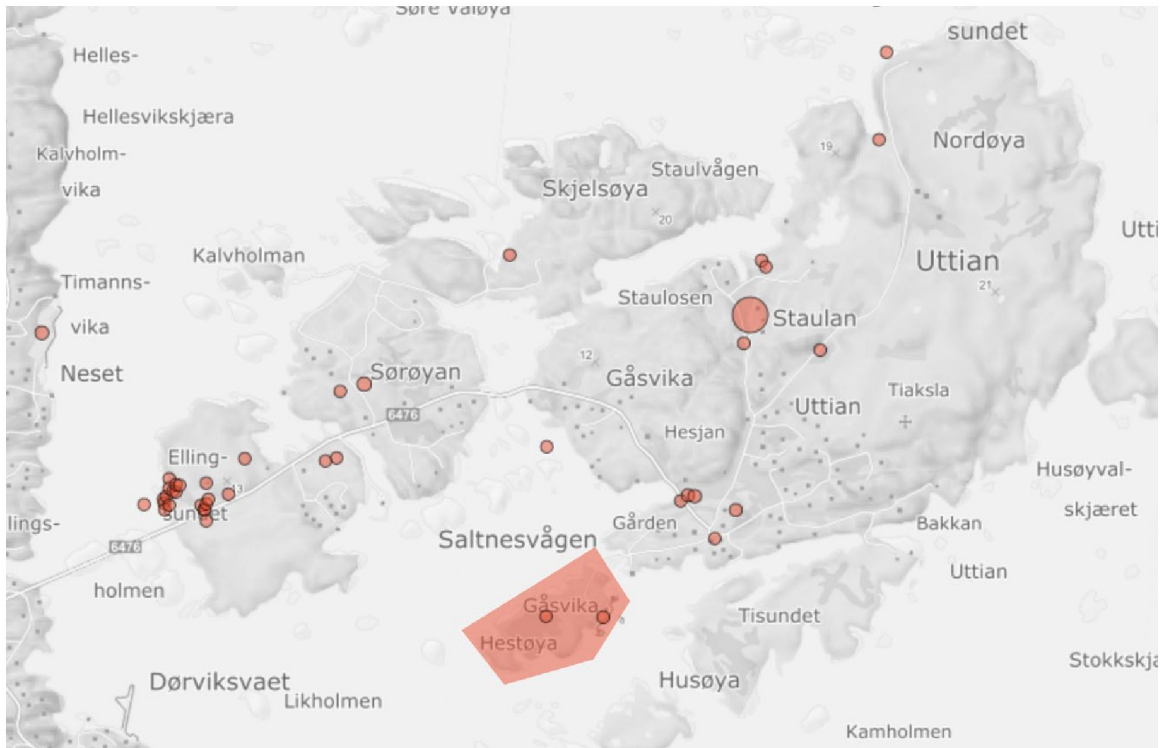
De norske storspovene overvintrer primært i nordsjølandene samt Irland. Arten returnerer tidlig, og de første fuglene ankommer i mars. Hovedføden er virvelløse dyr, insekter, meitemarker, snegler og små krepsdyr. I tillegg lever den også av vegetabilsk føde som f.eks. spillkorn og bær.

Bestanden av storspove har gått sterkt tilbake, med en påvist reduksjon i hekkebestandene i samtlige land i Europa. Årsakene til tilbakegangen er mange, der tap, forringelse og fragmentering av hekkehabitater trolig er viktige årsaker. Det er høy predasjon av egg, og unger og reir ødelegges i forbindelse med landbruk. Menneskelige forstyrrelser i hekkeområder kan være en viktig negativ faktor. Gjengroing av kulturmark og lynghei kan også være viktige faktorer.

I Norge har storspove vært rødlistet over en lengre periode. Ved den siste oppdateringen i 2015 var trussel-nivået økt fra «Nær truet» (NT) til «Sårbar» (VU), på grunn av en antatt nedgang i den norske hekkebestanden på 45 % i perioden 2000-2015 (Kålås m.fl. 2015). På den globale rødlisten står storspove oppført i kategorien NT, som følge av en påvist tilbakegang i verdensbestanden som har vært særlig betydelig i noen av artens nøkkelområder (BirdLife International 2018). Størrelsen på den norske hekkebestanden er vurdert til 2000- 3000 par (Schimmings & Øien 2015). I mange undersøkelser i utlandet er det påvist lav ungeproduksjon, som ikke er tilstrekkelig til å kunne opprettholde bestandene på sikt.

Artskart

Artskart viser flere observasjoner av storspove på Uttian på Frøya. Den ble i 2008 valgt til kommuneart for Frøya. Observasjonene på Uttian er knyttet til 3-4 områder, og kan trolig dreie seg om 3-5 par som hekker i området.

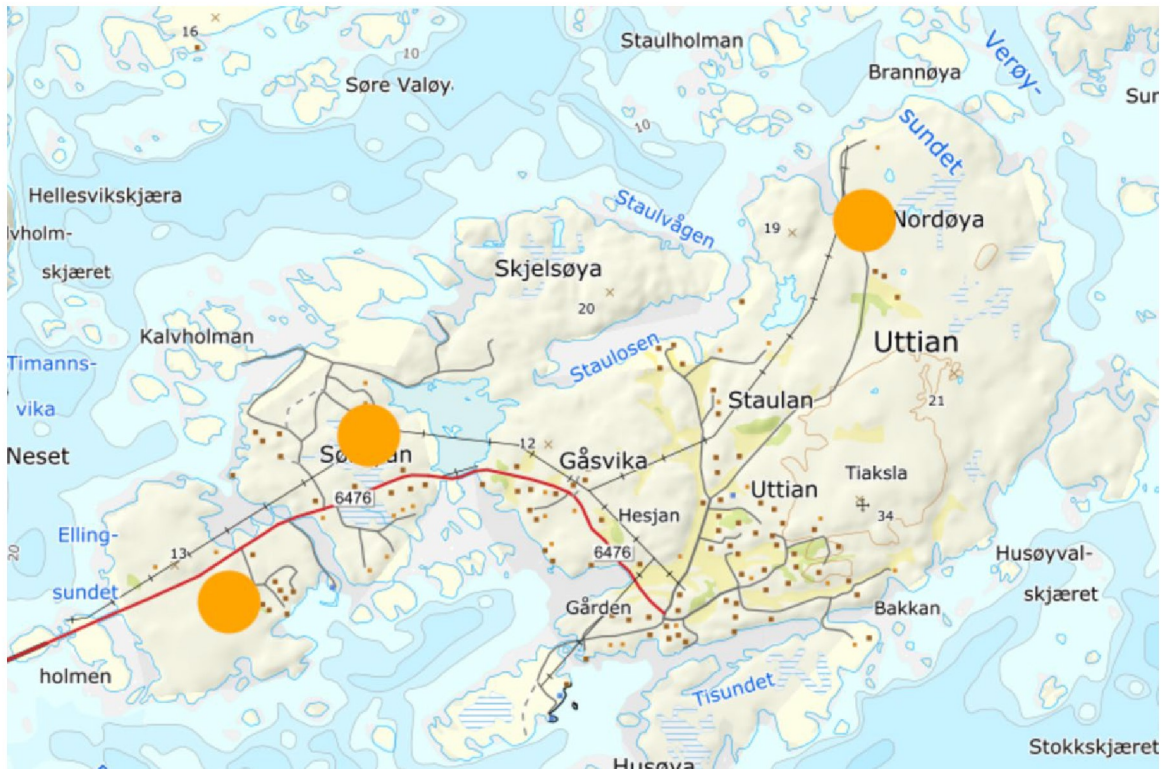
Figur 3. Artskart med registreringer av storspove på Uttian

Uttian som leveområde for storspove

Det er i 2020 (på oppdrag for Miljødirektoratet) kartlagt en rekke naturtyper med større områder av fukthei (fuktig kystlynghei) og nedbørsmyr på Uttian som egner seg som hekke- og leveområder for storspove. I tillegg finnes det en rekke bukter, vikar og holmer med grunne fjærområder og strandeng i kombinasjon med kulturbeitemark som er ytterligere egnete leveområder (eller del av leveområde) for arten. Mosaikken mellom kultureng, lynghei og myr er trolig viktig faktor for gode leveområder.

Under naturtypekartleggingen, og ved detaljkartlegging av fugl innenfor de nærmeste områdene til planområdet, er det observert minst tre par storspove med territoriell adferd hvor arten trolig hekker (se kart figur 3). Trolig hekker det flere enn tre par på Uttian utfra ytterligere observasjoner i 2020. De parene som har leveområder nærmest planområdet vil ikke bli forstyrret av utbygging av området. De hekker med sikkerhet i 2020 ingen par nærmere planområdet enn de som er kartlagt dette året.

Observasjonene fra artskart viser at det kan være omtrent tre par i tillegg til de tre parene som ble observert i 2020, altså seks par (minst) som hekker på Uttian.

Figur 4. Observasjoner av storspove med territoriell adferd.

Vurderinger av planområdet

Figur 5. Planområdet sett fra brua vest for området

Figur 6. Den vestligste vika i enden av planområdet. Bakerst sees planområdet.

Planområdet består dominerende av fukthei med en del gamle torvtak. Det er et avlangt område som langs den ene langsiden grenser inntil veien. Avstanden fra veien til sjøen er bare på omtrent 50 meter på det meste. Mellom holmene er det små grunne vikene grensende nært og inntil veien. Veien går delvis på fylling over disse.

Det er ikke registrert storspove innenfor området. Observasjonene er knyttet til en rekke besøk i løpet av mai (2020) og juni-juli 2019.

Området vurderes til å egne seg dårlig som hekke -og leveområde siden det ligger så nært veien, og med liten bredde mellom vei og sjø. Det er i stor grad eksponert mot veien, og det er mye forstyrrelser fra folk og trafikk. Det er i tillegg av begrenset størrelse og lite variert med tanke på fukthei-myr (uten fuktige myrpartier). Det faller for det meste noe bratt ned til sjøen uten særlig gruntområder-beiteområder for storspove. De to små vikene som blir berørt er av liten betydning for fugl på grunn av den begrensede størrelsen, og at de grenser tett inntil vei med forstyrrelser fra denne.

Konklusjon

Planområdet er av liten betydning som leveområde for storspove og konsekvensen av utbygging av planområdet vurderes som liten for storspove.

Referanser

Artsdatabanken 2018. Tjenesten Artskart. <http://artskart.artsdatabanken.no/>.

Bangjord, G. 2017. Næringsvalg hos hubro i Trøndelag. NOF presentasjon Trondheim.

BirdLife International 2018. Species fact- sheet: *Numenius arquata*. Tilgjengelig fra: <http://www.birdlife.org>, nedlastet: 25.09.2018.

Brown, D. J. 2015. International Single Species Action Plan for the Conservation of the Eurasian Curlew *Numenius arquata arquata*, *N. a. orientalis* and *N. a. suschkini*. AEWA Technical Series No. 58. Bonn, Germany. 68 s.

Haftorn, S. 1971. Norges Fugler. Universitets- forlaget, Oslo. 862 s.

Kålås, J.A., Lislevand, T., Gjershaug, J.O., Strann, K.B., Husby, M., Dale, S. & Strøm, H. (2015) Norsk rødliste for fugl 2015 (Norge og Svalbard). (eds S. Henriksen & O. Hilmo), pp. 67-70. Artsdatabanken.

Løfaldli, L. 1994. Storspove *Numenius arquata*. S. 206 i: Gjershaug, J. O., Thingstad, P. G., Eldøy, S., & Byrkjedal, S. (red.). 1994. Norsk Fugleatlas. Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu. 551 s.

Shimmings, P. Vår Fuglefauna 41 (2018), nr. 4

Shimmings, P. & Øien, I. J. 2015. Bestands- estimater for norske hekkefugler. NOF- rapport 2-2015. 268 s.